

Voor mijn ouders
en voor mijn grootmoeder, Rosine Friedericke Weber

Met twee families leven

Systemische sociaalpedagogiek en het werken met opstellingen bij uithuisplaatsingen in gezinsvormen

Een boek uit de praktijk – voor de praktijk

G. Enamaria Weber-Boch

Umschlaggestaltung: Marc Bodon
Konzeption & Gestaltung, 70180 Stuttgart

Übersetzung ins Niederländische: Iris Pinkepank
De Glind Niederlande

Inhoudsopgave

Dankwoord	9
Voorwoord	11
Inleiding	15

Deel I – Met twee families leven

1.De gezinsgroep 22

De oorspronkelijke families van de kinderen - Verloop van de ontwikkeling van de kinderen - Grondslag voor het latere werken met ouders -Het overgaveritueel - De betekenis van de wortels

2.Systemische sociaalpedagogiek en opstellingen 26

Op weg naar een systemische werkwijze - Gezinstherapie en familieopstellingen - De basisdynamiek in de opvoeding bij uithuisplaatsingen in gezinsvormen - Met twee families leven is een proces

Deel II – Systemische sociaalpedagogiek - kinderen begrenzen, houvast geven en beschermen

3.Residentiële opvoedingsondersteuning 33

Oorzaken van uithuisplaatsing - kinderen als symptoomdragers - Symptomatische gedragsproblemen bij uit huis geplaatste Kinderen

4.Ordening en liefde in de opvoeding van uit huis geplaatste kinderen 43

Gedragsstoornissen bij uit huis geplaatste kinderen - De kindplek stelt de waardigheid van het kind veilig - Liefde, verstrikking en waardigheid - Grenzen stellen - Gescheiden, maar toch door liefde verbonden - Twee families / twee waardesystemen - Basale oriëntatie en informatie - Gezamenlijke plaatsing van broers en zussen - Contact met de ouders

5. Verwaarlozing en hechtingsstoornissen 70

Emotionele verwaarlozing en hechtingsstoornissen - Kinderen met ambivalent en onveilig hechtingsgedrag - Ambivalent en onveilig hechtingsgedrag in de sociale context - Observaties in systeempedagogische opstellingen - Kinderen die hechting vermijden - Het gedrag van hechtingvermijdende kinderen in de sociale context - Observaties in systeempedagogische opstellingen - Het proces van hechting in de sociale context.

Deel III - Posttraumatische stresstoornissen

6. Traumatische ervaringen op jonge leeftijd 87

Misbruikvorm intimidatie - Verbale mishandelingen - Lichamelijke mishandelingen - Seksueel misbruik - De dubbele identiteit van getraumatiseerde kinderen - De cirkel van slachtoffers en daders in families

7. Overwinnen van traumatische ervaringen 101

Zienwijze en houding van de professionals - De energiehuishouding van getraumatiseerde kinderen - Veiligheid in relaties en ervaringsvertrouwen - Met een systemische blik naar daderouders kijken - Stabiliseren van grenzen en waardigheid - Waarderen en bekrachtigen van aanwezige competenties - Vergroten van innerlijke kracht - Milans kracht en tranen

Deel IV - Systemische ouderbegeleiding - ouders sterker maken en kinderen ontlasten

8. Ouderbegeleiding vergroot de kansen voor de kinderen 119

Systemische ouderbegeleiding - Ouders sterker maken - Toestemming van ouders - Onbeweeglijke ouders - Ouderbegeleiding en voorbereiding van bezoeken - Ouders, die hulp nodig hebben - Contacten met ouders - Ouders begrenzen - De terugkeer van een kind naar huis vraagt om veranderingsprocessen bij de ouders

9.Aspecten van het levenslot van ouders 135

De paardynamiek van ouders van uit huis geplaatste kinderen –
Ouders, die „naar achteren gebonden“ zijn -
Ouders die gebonden zijn door oorlogservaringen en andere
ernstige gebeurtenissen - Ouders met traumatische
hechtingsservaringen - Psychisch zieke ouders

Deel V - Sociale ouders zijn plaatsvervangende ouders

10.Situatie en motivatie van sociale ouders 144

Privé en openbaar tegelijk - De motivatie om een kind op te nemen –
Tijdbalans - Professionaliteit en authenticiteit, het dubbele standbeen -
Opvoeding transparant maken - Overdracht en 'tegenoverdracht' bij
uithuisplaatsingen - Overdracht gezien vanuit de systemische invalshoek
- Het loyaliteitsconflict - Het aangespannen helpen

11.Dragende houdingen binnen de opvoeding van uit huis geplaatste kinderen 163

Het respecteren van de biologische ouders - Erkenning geven en
gelijkwaardige uitwisseling tussen de ouderparen - Sociale ouders
zijn plaatsvervangende ouders - Ouders geven hun kind aan de
sociale ouders en deze nemen het kind zoals het is - De eigen kinderen
hebben voorrang - Zich verbinden met de primaire gevoelens
van het kind - De ouders aan het kind toevertrouwen

Deel VI - Systeempedagogische opstellingen - erkennen wat in de diepte van de ziel werkt

Workshop familieopstellingen - Mijn weg als opsteller -
Welke uitwerkingen hebben systeempedagogische opstellingen
op kinderen die uit huis zijn geplaatst en in gezinnen opgroeien? 177

12.Voorbeelden van systeempedagogische opstellingen 185

Sonja (tien jaar): "Bij jullie ben ik graag kind." 185

Mattes (veertien jaar): " Hoe kan Mattes zijn rol als
toeschouwer opgeven?" 191

Olga (veertien jaar): "Bedankt dat je voor ons hebt gezorgd." 193

Maja (zeventien jaar): "Nu begrijp ik mijn moeder beter."	199
Elke, sociale moeder: "Voor jou confronteer ik me met mijn verdriet."	201

Deel VII - Oefeningen en werkmateriaal

Het Levensboek - Systemische vragen Een kaartenset voor de systemische praktijk van Enamaria Weber-Boch - De visualisatie "Met twee families leven" - De kluisoefening - Oefening: "Schrijf alles op wat je kunt." - Oefening: "Competentietaart" - Oefening: "Familiecompetenties" - Oefeningen met schaalvragen - De innerlijke kracht sterker maken - Met het steenritueel krachten oproepen - Visualisatieoefening: "De reis naar de boom" - Visualisatieoefening: "De reis naar mijn krachtdier"	207
---	-----

Deel VIII - Bijdragen van medewerkers

Raphael Pott

Kwaliteitscriteria van het sociale ouderschap in een professionele context	221
--	-----

Simone Gliscinski

Op weg naar respect en waardering	233
-----------------------------------	-----

Hans-Jürgen Synold

Gezinsbegeleide woongroep - basishouding van het pedagogische team	239
--	-----

Heike en Olli Birkner

Uitwerkingen van systeempedagogische opstellingen in de dagelijkse opvoeding van het kind	245
---	-----

Ursula Grothues

Systemische veranderingen door het opnemen van kinderen uit de jeugdzorg in een sociaal gezin	249
---	-----

Auteur en coauteurs	259
----------------------------	-----

Literatuuroverzicht	261
----------------------------	-----

Dankwoord

Ik dank mijn ouders voor het cadeau van het leven en omdat ze in mij hebben geloofd. Mijn grootmoeder, Rosine Frederike Weber, dank ik voor haar open, meevoelend en grootmoedig hart. We leefden als een grote familie met elkaar en dit levensmodel legde de eerste steen voor mijn latere werk.

Ik dank Wolfgang Boch, omdat hij mijn visioenen over de kinderen en jeugdzorg steeds gesteund en mede gedragen heeft. Ik dank hem voor zijn moed en flexibiliteit om zich op voor hem aanvankelijk onbekende werkgebieden te begeven en daar succesvol te zijn. Alle vreugde, inspanningen en uitvoering van ons gezamenlijk werk hebben we samen gedeeld.

Jean-Philipp Boch, onze eerste zoon, dank ik voor zijn kracht om al als kleine jongen in dit grote gezin voor zichzelf op te komen. Ik dank hem voor zijn observatievermogen en de vaardigheid in het aangaan van verhelderende discussies. Andrej Boch, onze tweede zoon, dank ik voor zijn kritische vaardigheden. Ze geven veel standvastigheid, een focus op het wezenlijke en hebben een beschermende functie.

Young-Seung Lee-Schmidt, onze pleegdochter, dank ik voor het versterken van het vrouwelijke element in ons gezin. Door haar succesvolle voorbeeld heb ik gezien dat het mogelijk is om met twee families te leven en beide families in het hart te verenigen, zodat daaruit kracht ontstaat om op de goede weg verder te gaan.

Mijn werkwijze is gebaseerd op de systemische gezinstherapie en het sjamanisme en hier wil ik al diegenen mijn dank uitspreken, die direct of indirect voor de ontwikkeling van mijn concept van betekenis zijn geweest. Velen hebben mij en mijn werk door hun geschriften blijvend beïnvloed, zonder dat ik hen ooit ben tegengekomen. Enkele, voor mij heel wezenlijke pioniers in de gezinstherapie wil ik hier noemen. De gezinstherapeute Virginia Satir, Salvador Minuchin en Bert Hellinger, van wie ik jarenlang persoonlijk geleerd heb.

Mijn dank gaat ook uit naar de sjamanen Luise Reddemann, Sandra Ingermann en Daan van Kampenhout. Hun boeken en seminars waren voor mij heel inspirerend.

Daarnaast wil ik ook graag mijn dank uitspreken aan alle medewerkers van de jeugdzorginstellingen die door Wolfgang Boch en mij werden opgezet en waarvoor wij de wettelijke verantwoordelijkheid dragen.

Dat zijn de Kinderhäuser Steinhagen, het sozialpädagogische Zentrum Westerwald, het Diagnose- und Seminarzentrum en het Sozialpädagogische Zentrum Schwaben – Franken.

Ik dank onze medewerkers en medewerksters voor hun inzet en gedegen werk, voor hun vermogen tot zelfreflectie en voor hun sterke motivatie en bereidheid om te leren, want dit alles draagt bij aan het welslagen van het concept “met twee families leven”.

Ik dank de ouders en de kinderen die hun vertrouwen in onze organisatie hebben gesteld. Ik ben blij dat het de kinderen die bij ons wonen, goed gaat en hun belang dien ik graag.

Ik wil ook alle collega's van de verschillende regionale en bovenregionale Bureaus Jeugdzorg bedanken. Ik dank hen voor hun vertrouwen in ons werk. Ik bedank ook voor de constructieve, vakinhoudelijke discussies die in de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden en voor de succesvolle samenwerking.

Ik spreek mijn dank uit aan de vele vrienden en kennissen, wier namen ik hier niet allemaal kan noemen en die mijn werk door uitwisseling, opmerkingen, correcties, voorstellen en hun interesse gesteund hebben.

Ten slotte dank ik ook de Nederlands collega's die mijn werk ondersteunen.

Voorwoord

In Nederland zijn ruim 40.000 kinderen en jongeren uit huis geplaatst. Van hen wonen er ruim 20.000 in pleeggezinnen en circa 18.000 kinderen en jongeren worden voor korte of langere tijd opgenomen in een groepshuis om uiteenlopende redenen, zoals voor een behandeling of voor zelfstandigheidstraining. Een klein, maar groeiend aantal kinderen, op dit moment zo'n 1500, groeit op in gezinshuizen.

De jeugdzorg is al lang op zoek naar werkbare methoden in de hulpverlening aan deze kinderen en jongeren. Oorspronkelijk lag de focus op het onderzoeken en behandelen van de problemen van de kinderen en hun ouders. Dit leidde ertoe dat de hulpverlening probleemgeoriënteerd was en afhankelijk van de invalshoek moest het kind of moesten zijn ouders behandeld worden. Onder systemische hulpverlening wordt nog steeds verstaan het zich richten op de behandeling van het opgenomen kind of de jongere en zijn ouders.

De visie en methode die aan dit boek ten grondslag liggen, richten zich in eerste instantie op opvoeding en begeleiding van kinderen die uit huis geplaatst worden en in gezinsvormen worden opgevoed. De kern van deze visie is dat kinderen in twee systemen opgroeien, namelijk het oorspronkelijke systeem en het systeem waarin ze worden opgenomen. Hier staat niet het kind centraal, maar het kind binnen zijn context van twee systemen. Niet het probleem staat centraal, maar de vraag naar wat het kind, de biologische ouders en de sociale ouders nodig hebben, zodat het kind zich verder kan ontwikkelen. Deze zienswijze zorgt ervoor dat beide gezinssystemen hun eigen plek, bestaansrecht en verantwoordelijkheid hebben.

Met de methode van de systeempedagogische opstellingen, die door Enamaria Weber-Boch is ontwikkeld, wordt duidelijk wat er in beide systemen speelt. De methode maakt inzichtelijk wat door wie gedaan moet worden en welke stappen zeer waarschijnlijk leiden tot een oplossing. Deze methode is nieuw en innovatief en wordt in Duitsland al jarenlang met succes uitgevoerd.

Het derde systeem, door de auteur alleen impliciet beschreven, maar niet minder belangrijk, is de jeugdzorginstelling zelf die een inbedding van beide systemen mogelijk maakt. Door het beschikbaar stellen van deskundig personeel en de nodige middelen zorgt zij ook op langere termijn voor een methode en werkwijze die winst oplevert, zowel in materieel als immaterieel opzicht.

De wereld van de jeugd en de jeugdzorg staat anno 2012 in de belangstelling. Deze belangstelling komt helaas niet voort uit al te groot succes. In vogelvlucht: de politiek heeft bij monde van een parlementaire werkgroep in 2010 een afkeurend oordeel uitgesproken over de bestaande praktijk. Institutionele en residentiële jeugdzorgorganisaties krijgen het verwijt te bureaucratisch, niet maatwerkgericht en niet transparant te zijn. De focus van de jeugdzorg is te veel gericht op behandeling en te weinig op opvoeding, te veel op de werking van 'het jeugdzorgsysteem' en te weinig op de relatie waarbinnen de werkelijk toegevoegde waarde schuilgaat, namelijk die tussen de zorgvrager en de hulpverlener. Het ontbeert veel kinderen aan een 'veilig thuis', vooral die kinderen en jongeren die noodgedwongen uit huis geplaatst zijn.

Binnen de jeugdzorg begint het besef enigszins door te dringen dat het absurd is om de opvoeding te beschouwen als een onderneming, gericht op het oogsten van resultaten, met daaronder een lonend kosten-batenplaatje. Het besef groeit, dat opvoeden een proces is met een brede werking en een eigen verloop. Binnen de jeugdzorg moet 'opvoeden' weer een centrale plek krijgen, met ruimte voor ieders werkelijkheid en moet niet gebaseerd zijn op een generiek investeringsmodel. En dat geldt vooral voor de uit huis geplaatste kinderen en jongeren! Het besef groeit, dat we doorgeschoten zijn in het problematiseren en medicaliseren van de jeugdzorg.

De zorg voor uit huis geplaatste kinderen en jongeren vraagt om een wijziging in de benadering. Geen behandeltraject volgens industrieel ontwerp, maar een focus op herstel van een normaal leven (met genormaliseerde verhoudingen en verbindingen) volgens een ambachtelijke benadering. Als kinderen en jongeren uit huis geplaatst worden, moet er ruimte blijven voor de beste oplossing voor het kind; een oplossing die niet wordt belemmerd

door beleidsadagia, zoals: zo kort, zo licht en zo goedkoop mogelijk.

Ik ben verheugd dat er in deze warrige tijd een boek verschijnt met een hernieuwde aandacht voor de opvoeding van uit huis geplaatste kinderen. Ennamaria Weber-Boch heeft in de praktijk een werkwijze ontwikkeld, waarmee aan de werkelijkheid van uit huis geplaatste kinderen recht gedaan kan worden. Dit boek is nu beschikbaar voor de Nederlandse markt.

Dit boek gaat over die werkelijkheid: het leren leven binnen twee waardesystemen en het biedt daarmee toegang tot een geheel nieuw venster aan mogelijkheden. Door pleeg- en gezinshuisouders goed toe te rusten voor deze benaderingswijze – zowel inhoudelijk, als ondersteunend en met bevoegdheden – krijgt een geblokkeerde ontwikkeling weer perspectief en kan er, op maat, gewerkt worden aan herstel van het gewone leven.

Ik ga er vanuit dat dit boek de pleeg- en gezinshuisouders, begeleiders en beleidsmakers zal raken en versterken en tot concreet handelen zal leiden.

Gerard Besten
Directeur Gezinshuis.com

© frankoppermann - Fotolia.com

© Aramanda - Fotolia.com

Inleiding

“Hulpverlening aan kinderen is geen druppel op de gloeiende plaat. Het is een druppel in de oceaan die niet verloren gaat.”

Sir Peter Ustinov

In Duitsland leven meer dan honderdduizend kinderen en jongeren in tehuizen, leef- en fasegroepen, therapeutische gezinnen, bij pleeg- of gezinshuisouders. Andere kinderen werden geadopteerd of groeiden op bij hun grootouders of andere familieleden. Sommige van deze kinderen hebben contact met hun ouders, sommige niet. Zij allen delen het gezamenlijk lot dat zij niet bij hun eigen ouders op kunnen groeien. Hierachter gaan vaak schrijnende, gevaarlijke en traumatische ervaringen en belevenissen schuil, die desondanks samengaan met het verlangen van de kinderen om bij hun ouders te zijn. Ouders, die zij in hun alledaagse leven niet bij zich kunnen hebben. Wanneer kinderen en jongeren tijdens een uithuisplaatsing geen contact kunnen hebben met hun ouders gaan de meesten – in de puberteit of als volwassenen – op zoek naar hun ouders. Ze gaan op pad om hun ouders te leren kennen, omdat zij hun geschiedenis willen kennen en begrijpen. Ze willen weten waar zij vandaan komen en wie zij zijn.

Volgens de wet op de jeugdzorg bieden opnemende voorzieningen in de jeugdzorg bij opvoedingsproblematiek niet alleen gezinsvervangende zorg voor kinderen en jongeren, maar ook aanvullende en ondersteunende hulpverlening aan gezinnen.

Naast de sociaalpedagogische en therapeutische hulpverlening aan een uit huis geplaatst kind, is het werken met ouders heel belangrijk. Recent wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat het werken met ouders en het samenwerken mét de ouders een van de grootste voorspellers is voor een succesvolle behandeling van uit huis geplaatste kinderen. Al lang voordat dit ook wetenschappelijk werd onderzocht en bewezen, hebben deskundigen in de jeugdzorg – tot wie ik mezelf reken – vastgesteld, dat de ouders van de uit huis geplaatste kinderen en jongeren toch steeds invloed hebben op de dagelijkse opvoedingssituatie zonder zelf aanwezig te zijn. Ze beïnvloeden de opvoedingssituatie, omdat zij in de zielen van hun kinderen aanwezig zijn. Tegen de achtergrond van deze bijzondere probleem- en taakstelling heb ik het concept en de methodiek 'met twee families leven' ontwikkeld, die ik hier nader wil toelichten.

Het concept is ontstaan en gerijpt door mijn diepgaande ervaringen als gezinshuis- en gezinsgroep-moeder, door mijn langdurige werk als directeur van een jeugdzorginstelling in Duitsland, die ik samen met mijn man heb opgericht en als gezinstherapeute.

Met dit boek richt ik mij tot deskundigen en professionals in de jeugdzorg, tot pleeg- en adoptieouders, ouders en grootouders van uit huis geplaatste kinderen, leerkrachten, volwassen pleeg- en adoptiekinderen, kinderen die in tehuizen zijn opgegroeid en andere geïnteresseerden.

Het concept en de methodiek 'met twee families leven' is ontwikkeld voor kinderen en jongeren die uit huis geplaatst worden en is met succes in de praktijk getoetst. Deze methode helpt uit huis geplaatste kinderen en jongeren hun ontwikkelingsachterstanden te overwinnen en door positieve ervaringen vertrouwen op te bouwen. Een belangrijk onderdeel van mijn werk is dat uit huis geplaatste kinderen en jongeren leren met twee families te leven. Dat kunnen ze alleen wanneer ook hun ouders acceptatie en integratie ervaren. Het begeleiden en ondersteunen van ouders van uithuis geplaatste kinderen maakt voor mij onlosmakelijk deel uit van het werk.

In het eerste deel van het boek licht ik toe hoe mijn sociaalpedagogische werk- en zienswijze zich heeft ontwikkeld en is uitgegroeid tot zowel een visie als ook een methodiek.

In het tweede en derde deel van het boek toon ik hoe mijn sociaalpedagogische aanpak in de praktijk werkt. Aan de hand van

veel voorbeelden laat ik zien dat het zinvol is om het gedrag van moeilijke kinderen en jongeren vanuit het systemische perspectief te beschouwen en te (h)erkennen dat kinderen altijd vanuit liefde en loyaliteit tot hun familiesysteem handelen.

Ik maak duidelijk welke voorwaarden en sociaalpedagogische standaarden uit huis geplaatste kinderen nodig hebben, zodat de uithuisplaatsing ook succes heeft. Daarnaast heb ik de verschillende aspecten van het levenslot van uit huis geplaatste kinderen en hun ouders samengevat; ouders en kinderen, die ik in de vele jaren dat ik dit werk doe, ben tegengekomen. Hierbij gaat het me vooral aan het hart om bij de lezer een dieper bewustzijn te laten ontstaan voor ouders en kinderen die betrokken zijn bij een uithuisplaatsing.

Vooraf bindings- en systeemtheoretische aspecten spelen bij uithuisplaatsingen een dragende rol. Maar ook traumatische ervaringen, zoals mishandeling, misbruik en chronische verwaarlozing, nemen een belangrijke plek in in het leven van uit huis geplaatste kinderen. Ouders die hun kind ernstige schade hebben toegebracht en zich daaraan schuldig hebben gemaakt, wil ik in mijn bespiegelingen niet buitensluiten. Mijn diepe wens is om duidelijk te maken door welke thema's, dynamiek en verstrikkingen het leven van ouders kan worden bepaald, waardoor ze niet in staat zijn zelf hun kinderen op te voeden en hun verplichtingen als ouder gedeeltelijk of helemaal niet kunnen nakomen.

In deel vijf van dit boek zal ik de houdingen, interesses en motivaties van mensen die gedragsproblematische kinderen opnemen en hun een thuis geven, uiteenzetten. Wat moeten pleegouders, gezinshuis- en gezinsgroepouders en andere professionele opvoeders weten, zodat ze een jong iemand, die lijdt onder systemische verstrikkingen, hechtingsstoornissen en posttraumatische stressstoornissen, tot zijn recht kunnen laten komen? Wat moeten sociale opvoeders, die een belangrijke publieke opvoedingsprestatie leveren, weten? Waarop moeten deze mensen letten? Waarover moeten sociale systemen beschikken? Wat moeten ze achterwege laten? Welke kwaliteitsstandaarden moeten in acht worden genomen? Welke achtende houding – gedragen door respect, neutraliteit, zelfreflectie en biografisch werk – is vanuit de sociale opvoeders noodzakelijk om de uithuisplaatsing te doen slagen? In diverse

praktijkvoorbeelden laat ik zien waarmee in het werken met de ouders rekening moet worden gehouden.

In deel zes van het boek zal ik de lezer inzicht geven in de grondslagen van het opstellingenwerk, waarvan ik inmiddels al vijftien jaar gebruik maak. Dit is een bijzondere vorm van therapeutisch werken in het kader van uithuisplaatsingen in gezinsvormen. Hierdoor kan men tot het besef komen welke familiedynamiek achter bindings- en hechtingsstoornissen, leerstoornissen en andere stoornissen van uit huis geplaatste kinderen schuil kunnen gaan. Daarbij gaat het er voor mij niet alleen om de symptomen sociaalpedagogisch en therapeutisch te behandelen. Belangrijk is ook in te zien welke verstrikkingen in de familie van het kind of de jongere aan zijn gedragsproblemen ten grondslag liggen.

Systeempedagogische opstellingen geven belangrijke aanwijzingen en werkhypothesen zeggen ons hoe aan de oorzaken van de symptomen gewerkt kan worden. Daarnaast bieden ze veel suggesties en ideeën over hoe de ouderbegeleiding kan worden vormgegeven, zodat samen, met en naast elkaar werken bij de uithuisplaatsing mogelijk wordt.

In aansluiting daarop laat ik zien hoe ik met systeempedagogische opstellingen in de praktijk werk. De vraagstelling luidt: welke sociaalpedagogische en systemische interventies zijn oplossingsgericht en effectief? Welke hulp, welke plek, welke bescherming en welke oriëntatie hebben kinderen nodig? Welke vorm van individuele ondersteuning hebben ze nodig? Hoe groot is hun behoefte aan opvoeding? Welke vorm van begeleiding hebben de ouders nodig? Over welke levensthema's kan een gezinsbegeleider met de ouders in gesprek gaan?

Aan de hand van de opstellingsvoorbeelden laat ik zien welke thema's in het kader van de uithuisplaatsing besproken moeten worden en welke opvoedingsdoelen realistisch zijn, zodat de hulp ook effect heeft. Gelet op de toenemende kosten in de jeugdzorg, vooral in de residentiële hulpverlening, lijkt een doelgerichte, sociaalpedagogische en systemische werkwijze de juiste weg te zijn. De opstellingen die ik in het zesde deel van het boek heb geschetst, geven hiervoor navolgbare voorbeelden.

In het praktijkgedeelte beschrijf ik enkele heel effectieve oefeningen die getraumatiseerde kinderen helpen om weer in balans te komen.

Het boek wordt gecompleteerd met bijdragen van medewerkers en medewerkers die hun ervaringen met het concept 'met twee families leven' hebben opgeschreven. Hun woorden maken duidelijk welke innovatieve en effectieve bijdrage het concept binnen het gehele spectrum van opvoeding en opvoedingsondersteuning levert.

G. Enamaria Weber-Boch

© Daniel Fuhr - Fotolia.com

© K.F.L. - Fotolia.com

Deel I

Met twee families leven

“Tot een goed verhaal, net als tot een goede therapie, behoort dat niemand van de liefde wordt buitengesloten.”

Bert Hellinger

Wat het voor een uit huis geplaatst kind betekent om met twee families te leven, kwam niet in een droom tot mij. Het vereiste een menselijk en professioneel proces om een concept, een visie en een werkwijze te kunnen ontwikkelen. Een concept dat uit huis geplaatste kinderen en jongeren hun wortels laat behouden en hen tegelijkertijd de mogelijkheden geeft om op te groeien in gezinnen. Gezinnen waarin ze de kans krijgen om nieuwe ervaringen op te doen met relaties, binding en hechting, waarin ze ervaringen kunnen bijstellen en zich verder kunnen ontwikkelen. Met dit thema wil ik u, geachte lezer, graag meenemen op een reis door de tijd, waarin ik u laat zien hoe ik tot een dergelijke, sociaalpedagogische doelstelling ben gekomen.

De wens om gezinshuisouder te worden is bepaald door twee motieven. Oppervlakkig gezien, wilde ik graag blijven werken en geen gaten laten vallen in mijn professionele carrière, ondanks het feit dat ik een gezin had. Onze beide kinderen, die toen nog heel klein waren, wilde ik zelf opvoeden. Ik wilde er voor hen zijn, wanneer ze me nodig hadden.

Maar er was ook een dieper motief: ik volgde een visioen, dat ik vanaf mij studie als maatschappelijk werkster steeds weer had. Ik wilde een tehuis voor kinderen opzetten, waar kinderen met trauma's en gedragsproblemen en plek konden krijgen en waar ze opnieuw konden leren om vertrouwen te hebben, negatieve